

استفاده از تفاله گوجه فرنگی در جیره غذایی بر عملکرد و صفات کیفی تخم مرغ بر جیره پایه گندم در مرغان تخمگذار

روح الله قاسمی^{۱*}، مهران ترکی^۲، حسینعلی قاسمی^۳، محمد زارعی^۴

^۱ دانش آموخته دانشگاه رازی کرمانشاه و کارشناس شرکت آمل جوجه، ^۲ دانشیار تغذیه طیور دانشگاه رازی کرمانشاه،

^۳ استادیار تغذیه طیور دانشگاه اراک و ^۴ دانش آموخته دانشگاه رازی کرمانشاه

*نویسنده مسئول: روح الله قاسمی، شرکت آمل جوجه، ghasemi.rohallah@yahoo.com

چکیده

این آزمایش به منظور مطالعه اثرات استفاده از سطوح مختلف تفاله گوجه فرنگی در جیره غذایی بر عملکرد مرغان تخمگذار و صفات کیفی تخم مرغ انجام شد. در این آزمایش ۱۰۸ قطعه مرغ تخمگذار نژاد لوهمن در سن ۳۲ هفتگی به طور تصادفی بین ۱۸ قفس توزیع شدند به شیوه‌ای که میانگین وزن بدن بین قفس‌ها توزیع یکنواخت داشت. تفاله گوجه فرنگی در سه سطح صفر، ۸ و ۱۶ درصد با ۶ تکرار شامل ۶ قطعه مرغ در هر تکرار در جیره غذایی مرغان تخمگذار وارد گردید. صفات عملکردی (درصد تولید، توده تخم مرغ و مصرف خوراک) به مدت شش هفته به صورت هفتگی اندازه گیری شد و پارامترهای کیفی تخم مرغ (ضخامت پوسته، وزن پوسته، رنگ زرده، شاخص تخم مرغ، واحد هاو) در یک نوبت و در طی سه روز متوالی در هفته پنجم رکورد برداری و مورد ارزیابی قرار گرفت. اعداد بدست آمده در قالب طرح کاملاً تصادفی با استفاده از نرم افزار آماری SAS با رویه GLM تجزیه و تحلیل آماری شدند و مقایسه میانگین‌ها با استفاده از آزمون چند دامنه ای دانکن انجام شد. براساس نتایج حاصل از این آزمایش استفاده از تفاله گوجه فرنگی تا سطح ۱۶ درصد تاثیر آماری معنی داری بر صفات عملکردی مرغان در مقایسه با گروه شاهد نداشت ($P \geq 0/05$). اما در مورد پارامترهای کیفی تخم مرغ استفاده از تفاله سبب بهبود رنگ زرده و کاهش شاخص زرده در مقایسه با جیره شاهد گردید. در مجموع با توجه به نتایج این بررسی می توان چنین نتیجه گرفت که تفاله گوجه فرنگی می تواند تا سطح ۱۶ درصد در جیره غذایی مرغان تخمگذار بدون به همراه داشتن تاثیر منفی بر صفات عملکردی مرغان و کیفیت تخم مرغ مورد استفاده قرار گیرد. کلمات کلیدی: تفاله گوجه فرنگی - عملکرد - مرغ تخمگذار

مقدمه

بدلیل موقعیت جغرافیایی ایران در منطقه نیمه خشک و خشک، تولید اقلام اصلی خوراک دام و طیور به اندازه نیاز داخلی نیست. بنابراین، استفاده بهینه از منابع خوراک غیرمتداول جهت تامین خوراک دام و طیور ضروری می باشد. اجزای خوراک غیرمتداول شامل باقیمانده‌های کشاورزی و صنایع غذایی و تبدیلی می باشد. طیف وسیعی از این ضایعات مانند تفاله زیتون، تفاله مرکبات، ضایعات انگور و ... در کشور موجود بوده که در حال حاضر تا حدودی بدون استفاده اند و باعث آلودگی محیط زیست می گردند. گوجه فرنگی از محصولات عمده باغی در کشور می باشد. بخش زیاد این محصول برای تولیدات مهمی چون رب، سس گوجه فرنگی و چاشنی های مختلف مورد استفاده قرار می گیرد. پس از استخراج عصاره از گوجه تازه آنچه باقی می ماند تحت عنوان تفاله گوجه فرنگی حاوی آب، دانه و پوسته است و معادل یک پنجم وزن گوجه تازه است (۱). بدلیل وضعیت مواد اولیه خوراک طیور در کشور و گرانی غلات و کنجاله دانه های روغنی بنظر می رسد استفاده از هر ماده خوراکی و فرعی که قابلیت استفاده در تغذیه طیور را داشته باشد، استفاده گردد که یکی از این تولیدات تفاله گوجه فرنگی است. استفاده از این ماده علاوه بر کاهش هزینه تغذیه از بروز مشکلات زیست محیطی نیز جلوگیری می کند. استفاده از تفاله گوجه فرنگی در روی دام به کرات مطالعه شده (۲) اما در مورد استفاده از این محصول در طیور بویژه مرغ تخمگذار